

Előfizetési díj:
 Postán vagy Pécsért házhoz küldve:
 egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr.
 ügyfél évre 1 frt 25 kr.
Egyes szám 10 kr.
 Megjelenik minden szombaton
 Egyes számok kaphatók Weidinger N.
 könyvtár. (Szabadnyitási-ór.)

PÉCSI FIGYELŐ.

Hirdetések ára:
 Egy öt hasábos pécsi sor egyszeri
 megjelenésért 6 kr., 3-szori 5 kr.,
 10-szerért 4 kr. Újleendő. — Minden
 hirdetés után 30 kr. bélyegdíj ille-
 tendő. A nyitási 1 pécsi sor 10 kr.
 A hirdetési díj előre illeendő.

Szerkesztői iroda:
 Ferenciek utcája 44. sz. I. emelet.
 Kéziratok vissza nem küldetnek.

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez, a hirdetések pedig a kiadóhivatalhoz intézendők.
 Előfizetheti helyben: a kiadóhivatalban, Blauhorn Antal úr a városbáz épületben, Lill János úr a budai külvárosban,
 Böhm C. F. úr a szigeti külvárosban lévő kereskedésében, valamint a vidéken minden postahivatalnál.

Kiadó hivatal:
 Böhm C. F. ügynöki irodájában.
 Ferenciek templomának átellenében.

Kit terhelnek a költségek?

A zsidózárogások még nincsenek lecsendesítve, az ország némely vidékén, úgy látszik, hogy csak most kezdődnek, mégis már felhangzik a kérdés, hogy ki fogja a zavargások elnyomásának és több helyt megelőzésének költségeit viselni?

Hallatszanak a tiltakozások most már az ellen, hogy az illető községek adózói terheltesse meg azokkal és már magában a katonai elszállásolás terhe is fokozza azok elégedetlenségét és méltán.

Sümegekre például két század vadászt hoztak, mert volt egy ablakbeverés, többnyire csendes az egész község, Barcsról egy vagyonos zsidó katonai megszállásra a nélkül, hogy ez legkevésbé indokolva lett volna. — Szigetvárt a mit a katonák végeztek, meglehetett volna a pandurok is, három század huszár — a gyalogságon kívül legalább is hatszorosan felesleges volt. — Így van ez Nagytádon s több más községben, a hová pusztán azért hoztatott katonaság, hogy a zsidóságnak ne kelljen szepelni, ellenkezőleg, hogy kihívólag viselhesse magát, a mivel legtöbb helyt maga idézte elő a botrányt.

A községek békés adózó polgárait azért, hogy a közjüket sokszor akaratuk ellenére letelepedett uzsorás piócza és zsaroló czépa magát egész biztonságban érezhesse, új súlyos terhekkel megrakni, nemcsak hogy egyesek pofonütése volna a jogérzetnek, de éppen arra adna lökést, hogy azok, kik eddig a rend és csend emberei voltak, látva az igazság és jognak letiprását, csatlakozzanak ama proletár tömeghez, mely a zavargásokat megkezdé azon tudatban, hogy mit sem veszthet, hogy tőle mit sem vehetnek el a kár és költségek megtérítésében.

Ha a nemzetörség intézménye nem volna eltörölve s a község nemzetörsége vagy nem bírná, vagy nem akarná megzabolázni a féktelenséget s ennél fogva katonai karhatalom lenne szükséges, akkor nem lehetne kifogás az

ellen, hogy viselje a község a költségeket, de akkor sem holmi megelőztetés költségeit, azonban jelen állapotban, midőn a község végrehajtó hatalmának szárnya szegve van s a polgárságnak nincs ahoz joga, hogy tömörülten, fegyveresen és begyakorolva védhesse a személy- és vagyonbiztonságát, jelen nyomoruság állapotok közt a községet nem terhelheti sem vád, sem felelőség, sem költés a miatt, hogy a kebelbeli vagy betolakodott csöcselék a rendet és vagyonbiztonságot merényleteivel fenyegette.

Azután legtöbb helyt éppen a kihívás eredménye lett a zavargás és az ablakbetörések, kérdjük, vajjon nem szülne-e legnagyobb foku elkeseredettséget, ha ezen kihívó, e szemtelenk utálatos fajta kibúvnék a kártérítés és költségek viselése alól?

Oly csomó ez a kár- és költség-térítés, mely gondos és mindenek felett igazságos megoldásra vár, ezt nem szabad karddal — kettévágással megoldani, mert a közelgületlenség oly lángra lobbanna, hogy csak irtózatoss pusztulások után lehetne a vérszék határt szabni.

Sajnos, hogy van, kivált a pártkormány átka következtében, igen sok oly tisztviselő, ki megmondhatatlanul talán éppen csak azért, hogy feltűnővé tegye magát és olcsó érdemeket szerezzen, vagy éppen, hogy egyes gazdag embernek kedvébe járjon, nem riad vissza attól, hogy valódi ok nélkül terhelje a község szegény adózóit a katonai beszállással és díjaival, gondoskodják a kormány haladék nélkül arról, hogy az ily elharmarkodva s időnek előtt alkalmazott katonai karhatalom megszüntetve legyen s hogy költségeit az viselje, ki azokat szükség nélkül előidézte.

Óvakodják a kormánytól, hogy az általa már amúgy is halomra gyűjtött gyűlölköny anyagra még reáutóssa a fejforgó kártérítésnek és költség viselésnek petrolumát s ne okozza azután a sajtót, hanem egyedül önmagát, mert ha az igazságot eltiporja, ha a békés adófizetőt a végsőig elkeseríti azzal, akkor valóban csakis a kormány a legnagyobb s legfőbb — legbűnösebb igazgató!

A „Pécs“ című kormányzoldos zúglapocsa handabandáiról nem szoktunk tudomást venni, egyszerűen az okból, mivel még a „Pécs“-nek sem lehet oly egyszerű előfizetője és olvasója, ki eme örelenségek felett legalább is ne mosolyogna, — midőn most ezt mégis tesszük és keztyűs kézzel hozzányulnánk a lapocsa szept. 12-én megjelent számához, ezt csak annak konstátálása végett tesszük, hogy az abban vezérelt olvasóit és a lap előfizetőit csakugyan tudatlan birkáknak tartja. — Mi sokkal jobb véleményben vagyunk felőlük s meg vagyunk győződve arról, hogy az elolvasásnál az emely kelemetlen érzete fogta el őket s szegénytelen erősen, hogy a kormánypart ily championokra szorult védelmében. — Valóban ezen a törvát zendüések alkalmából a függetlenség párt klubjában tartott értekezletből kifolyt nyilatkozvány folytán em pártra kent invetkivái czáfolatot nem érdemelnek, mert minden egyes vád, mit pártunkra szór, a kormánypártra esik vissza százaszorosán. — Vagy talán a keleti vasút Falk et Comp kedvéért Tisza által is eltussolt botránya, a függetlenség párt mitve? — Talán a kassa-oderbergi vasútra magánérdekben elparazolt sok millió is a függetlenség párt rovására esik? — A Várady Gábor-Csermátony, Zichy-Ferraris — de ki tudná mind előszámlálni — országos hírv botrányok hősei is talán nem tisztavérű (?) kormánypartiak voltak mindig és vajjon az antiszemita vezére Istóczy nem a kormánypart kebeléből való-e? — Nem-e éppen csak a függetlenség párt volt-e az, mely a kebelből két antiszemita képviselőt is kiszekelozta a pártból zsidóbarát határozatával, minőt a kormány part soha sem hozott, nehogy számos antiszemita képviselőt és választót a párttól elidegenítsen? Végre pedig nem-e a kormány part az, mely ezermillió új adósságot hozott a nemzet vállára, hogy görce család és Somsich vasutakat építsen, hogy a sápot osztó vállalkozókat gazdagítsa. — Hatráb az agra rakkal tehát, mert a mely alapon a függetlenség párt áll, az szentély, a hova ugyan hivatalnok és néha árulók is betolakodnak, de felismerésük után ki is löknek s hol a hazugságnak — a kormány part ügye-fogyott firkanczok fegyverének — helye nincsen.

A horvátokkal való kiegyezés fellett Pesty Frigyes ki ismert tekintély a horvát topografa és történet úgy jelenkori viszonyok dolgaiban, egy figyelembe veendő cikket ír az „Egyetértés“ f. é. 250-ik számában. Kimutatván a kiegyezési törvény gyengeségét, sőt veszélyes voltát azzal végzi: „Azért a Drávántuli részeket összesen és csak a „Szlavoniat“ kebelezzük be az anya-országba. — Legyen egy a törvény, egy a kormány és egy a

törvényhozás.“ — Lapunk f. é. aug. 25-én megjelent 34. számában megirtuk, hogy a horvátokkal úgy kellett volna elbánni, mint ezt a királyi szentesítést nyert (1848) törvények követelték, nem kellett volna ezen törvényen alapult közjogi viszonyt felbontani, azaz, hogy ugyanazt mondottuk, mit most Pesty Frigyes más szavakkal, melyekhez szinte hozzájárulunk, de csak azzal a hozzáadással, hogy nem szabad a magyar nyelvet reájuk kényszeríteni, éljenek otthon az állami kormányzat minden ágában saját nyelvükkel.

Az „Egyetértés“ egyik vezérelt kőben olvassuk, hogy „az antiszemita el van terjedve országsszerre. A papsági nak, a bírói és hivatalnokkarnak, a hadsereg és honvédség tisztikarának, a művelt földbirtokos osztálynak, a városi kis iparnak tulnyomó része antisemita. Antisemiták nagy részben a központi kormány hivatalnokai is. A ki legkevésbé antisemita, a kinél a szenvedélyek gyujtogatása még legkevésbé fogott: az a magyar földműves népség! Hogy lehet tehát ráfogni a mi oly vallásos és urai ellen soha fel nem lázadt népünk ellen, hogy az később „le a papokkal“, „le az urakkal“ jelszót fog hangoztatni, mikor — az „E“-s szerint — éppen ezekkel teljesen egyetértőleg lázad fel a közös elnyomó és sanyargató ellen? És vajon kinek és minek közönye hát az „Egyetértés“, mikor szemita érdekeket állít elére oly társadalomban, a melynek művelt elemei szerinte is teljesen antisemiták? („Népjog.“)

Külföldi szemle.

A francia-kinai bonyodalom a lefolyt héten a békés kiegyenlítéssel kecsegtető állapota jött, angol és német tanácsokra hallgatva a kínai követ Czung márki békülékeny előterjesztéseket tett a francia külügynek, melyek alapját képezhetik a további alkudozásnak a megegyezésnek.

Pierre francia tengerügy, ki a Madagaskar elleni expedíció parancsnoka volt, betegben hazahozatta magát és Marsceilleben kikötése után meghalt. — Visszahívása tehát nem volt pusztá ürügy. — A párizsi gróf még mindig késik trónkövetelőként fellépni, több legitimitás főur elismerte őt Chambord gr. politikai utódjának, az az legitim francia királynak.

Varsóból jelentik, hogy ottan az utóbbi fejedelem és miniszteri találkozásnak nagy fontosságot tulajdonítanak. — Olyan megállapodásokat gyanítanak, hogy háboru kezdése a lengyel királyság Poroszországnak esnék martalécul. — Magától érthető, hogy ez czélatos orosz elhíresztelés, hogy

a lengyeleket elkedvetlenítsek, kik bizony nem orosz sem porosz uralomra nem vágyanak.

Az orosz zsaruokság végre nyíltan fellépett Bulgáriában az orosz tábornok miniszterek és Jonin diplomaciai ügynök felmutatván a fejedelemnek rendeleteiket és orosz utasításait katonai erővel kényszerítették, hogy az általuk diktált dekretoimokat aláírja. Mit szól ehöz Bulgária hűbér-ura a szultán és Európa, még bizonytalan, de az orosz külügyminiszter nem jót gyanít, mert újra uti laput kötött talpa alá és megátogatja európai kollégáinak nemelyiket.

Most kétszáz éve annak, hogy a Bécsot ostromló török nagy hadsereget a hős Sobieszki lengyel király megverte és Bécsot felszabadította. Ezt Bécsben, de még inkább Krakóban fényesen megünnepelek, ide a régi Lengyelország minden részéből sereglenek az orosz tilalom dacára is s így igazi lengyel ünnep lesz belőle. — Az ünnepek szept. 11-én kezdődtek meg.

Herceg Vogorides (Aleko pasa) kelet-ruméliai kormányzóinak számos bulgar tudára adta, hogy Stambulból lehetőleg gyorsan térjen vissza Rumeliába, mert a bulgar események a kelet-ruméliai bolgár elemre hatással lehetnek, a herceg másnapra (szept. 12.) tüzte elutazását, előbb azonban a szultánhoz ment kihallgatásra.

Romániának az osztrák-magyar-német szövetséghez csatlakozása ellen orosz részről nem késtek rendszeros izgatást fogantatni. — Az orosz pénzen megvásárolt izgatók feje Cogolniceanu az egész vidéket bejárja s az orosz szövetség mellett toborz, közben czélozvaan arra is, hogy Károly király trónját is vesztheti, mely esetre egy dán királyt már ki volna szemelve román kárlálynak. A Bratianu párta azonban szintén nem marad tétlen es kimutatja az orosz szövetség káros voltát.

A spanyol király Bécsbe érkezett látogatába és a kir. varlakba szállott meg. A Szobieszki ünnepélyről érkezett hírek következők:

Krakó, szeptember 12. A tegnapi színházi díszelőadás, a melynél Bécs felszabadítását képletben is bemutatták, igen lelkes ünnepélyt kepezett. Leirhatatlan lelkesedés zuga be a nézőtér ama jelenetnél, mikor Szobieszki király az egyesült hadseregek fővezérének lakomáján az első pohárköszöntő mondja az osztrák császárra és másodsor újra felharsan a lelkesedés zaja, mikor a lengyel király jóslatkepeu kijelentette, hogy a lengyelek és osztrákok szövetsége, bárminő bonyodalom és akadályok lejjének is közbe, főnmarad és oltalmazni fogja a népek civilizációját és szabadságát. Ma reggel 8 órakor a zarándokok nagy menete a karmelita templomtól a vaveli székesegyházhoz ment ép úgy, mint a hogy a Bécsbe való

TÁROZA.
 SZEGFÜ ANDRIS.
 Szegfü Andris udvarában
 Furcsa mulatság van,
 Csudájára megáll a nép
 Utoza-kapujában.
 Horád esapon, cigány talpon,
 A bánatot ütök agyon...
 Huz a cigány
 Búsat, vigat —
 Szegfü Andris
 Sirva vigad,
 Öblös kancsó a kezében,
 Iszik, dalol, tánczol,
 Isten tudja mi taláta,
 Sohse tett így máskor.
 „Huz rá cigány, a ki apád!
 Tudod már no, azt a nóát“...
 Ez megérti
 S huzza is már:
 „Érted lettem
 Rózsám betyár!“
 El se hangzik a síró dal,
 Megcsendül egy másik,
 Szegfü Andris pirul, sápad,
 Majd hevül, majd fázik;
 A szomszédból szól a nóta,
 Lakodalmas nép dalolja...
 Vidám zene,
 Kacagzó dal —
 Andris szíve
 Majd belehal.
 Csak hallgatja, csak hallgatja
 S a szívével beszél,

Minden izma remeg mint a
 Rezgő nyárfa-levél!
 Köny patakzik bus orczáján.
 Kinos sóhaj két ajakán:
 „Hej! he megvert
 A magas ég —
 Ha lettem is
 Csak ne volnék!“
 Vége szakad a danának,
 A zaj csendre válik,
 Szegfü Andris vas markában
 Val a mi csillámik:
 Mint a gyilkos hegyes, éles,
 Egyet villan s markig véres...
 Az emberek
 Sirva nézik —
 Szegfü Andris
 Szíve vérzik.
 Várady Ferenoz.

Baranyamegyében feltalált egyházi régiségek.

Régészeti tekintetben kívánatos lenne, ha a középkorban az ellenség pusztításai elől elrejtett, s így több századokon át haszonvethetetlenül lappangó műemlékek mielőbb felfedezve, eredeti rendeltetésüknek visszaadtnának és mint becses régiségek valamely régiségátrának figyelemre méltó tárgyává tétetnének.

Baranyamegye két különböző helyén — a véletlenség folytán — két templomi kehely találtott, melyek hajdan a pusztító ellenség — a török — dühe elől elrejtve, három századon át rendeltetésükön kívül rejthelyeiken kívül lappangtak, de végre a szerencsés véletlen által ismét napfényre jöve, régiségüknél fogva minden

régiségbuvár figyelmét méltán magukra vonják.

Az egyik kehely ezüsből megárotyozva találtott Kárászon 1816. évi ápril 24-én Horváth János plébános alatt. E kehelyről a Kárászon 1829-ben tartott püspöki látogatás a következőket mondja: „Est calix pulcherrimus, operis eximii, cesuo argento fabricatus, inauratus.“ Ezen nagy értékűnek tartott kehely, hogy az ellenségés rablás elől biztosították, annak idejében a hegy lejtőjén egy bükkfának gyökerei közé rejtetett el.

Azonban az 1816. év tavaszán a nagy foku esőzés folytán az említett és belől úros bükkfa a hegy lejtőjéről egy kárászi ember kertjébe lesodortatván, annak agyag göröngyökkel összetartott gyökerei közt az említett kehely megtaláltott. — A talált kelyhet Horváth plébános azonnal beküldte Pécsre, Király püspöknek, mint földesúrnának, ki állítólag e kelyhet a mohácsi püspöki templomban helyezte el.

A másik aranyozott kehely tányérral együtt egy fazékba téve a szederkényi szőlőhegyen egy szederkényi német által találtott azon időtáiban, a midőn a püspök-bogádi templom kirabolatott.

A szederkényi német szőlőkapálás közben akadt a kehelyre és tányérra, a kapálás közt a fazékot a melyben a kehely elrejtve volt össze is törte — és a talált fénylő tárgyakat értékeseknek lenni gyanítván, eladás végett behozta Pécsre egy aranyműveshez, ki azonnal a hatóság-nál jelentést tett, a kehely a tányérral együtt a némettől elvétetett és azok a pécsváradai szolgabírói hivatalnak további hivatalos intézkedés végett átküldtetek.

A pécsváradai szolgabírói hivatalnál látta e sorok írója a talált kehelyt a hozzá

tartozó tányérral együtt és azon véleményét nyilvánítja, hogy ezen kehely tekintetbe véve annak a maga idejében fényes és értékes szerkezetű, nem egy szegény egyszerű falusi templom, hanem egy vagyonosabb egyházi intézet és különösen a Szederkényitől nem messze fekvő „Sancti Laurentij de Baranya“ című Pálos kolostor tulajdona lehetett és a mohácsi csata után onnan menekülő Pálosoktól rejtetett el.

A tányér, dacára hogy három századig a föld alatt el volt rejtve, tiszta volt, nem volt rozsdás, s eléggé mutatva, hogy nemes fémből készült, azaz aranyozva volt.

A kehelynek alja, az aranyozás része sodronyománézos volt, a mely egyházi ékítési mód a tizenhatodik század elején honunkban már divatozott, — és hol a kelyhen a vonalok egymást hosszukás négyzetgömbben átmetették, mindenütt egy közép-nagyságu, sötét violaszínű ametistkő létezett.

Azonban a talált egyházi tárgyaknak nem találtott tulajdonosuk, — a kiraboló bogádi temloméi nem voltak, hanem egykor tulajdonát képezheték egy vagyonosabb egyházi intézetnek, mely őket annak idejében az ellenség elől elrejtette.

Kívánatos lenne, ha még a kérdéses tárgyakkal az illető hatóság végrelesen nem rendelkezett volna, hogy Kárászon és Szederkényen talált tárgyak vagy adatának oda találtatási helyük templomainak, avagy küldetnének legilletőbb helyükre a nemzeti, vagy pécsi püspöki könyvtári muzeumba.

Itt helyén leend az egykor oly híres „Sancti Laurentij de Baranya“ című Pálos kolostor fekvését és rövid történetét megírtetni.

A Pécsről Mohácsra vezető országot

mellett Olaszi falu és Gyula pusztá közt a birjáni völgyben Corrád mester Óváry fia 1295-ben sz. László király tiszteletére a szent Ága nevű földön — az olaszi plébánia területen — a Pálos szerzetesek részére egy zárdát alapított — eleinte a völgyben, hanem később 1492-ben VI-ik Sándor pápa belegegyeztetve a templom a zárdával együtt újra építtetett a hegyen.

Ezen Pálos zárda idők folytával Gara Miklós nádortól, úgy másoktól több alapítványokat, sőt Pécsét házakat is nyert, azonban Bálint bibornok pécsi püspökkel évekig tartó határjárás vizskálkodásba jött, melyet Gara Miklós nádor a bibornok-püspök, mint vesztés fél kárára intézett el.

A gyulai Pálos kolostor a mohácsi vész után nem sokára megszűnt és birtokai — a mint az 1553. és 1559. hazai okiratokból kinyilvánítják — a Bornemissza, Gyulay és Erdélyi család kezébe kerültek, azonban ezt I. Ferdinánd király érvénytelennek nyilvánította, később pedig 1700. után gróf Battányi Adam horvátországi bán a törökök ellen 1686-ban Budánál, 1688-ban Fehérvárnál, 1690-ben Nagy-Kanisánál tanusított vitéségeért kapta fejedelmi ajándécul I. Lipót királytól a németbolyi, siklósi és nagy-kanisai uradalmakat. Maga a földterület, hol az említett Pálos-zárda létezett 1861. a birjániak részére szőlőhegynek felmérte. A völgy pedig, hol a zárda állott jelenleg sz. László völgyének nevezetik.

Dr. Szendey János.
A Hunyady-család korszaka
 Történelmi elbeszélés.
 Brankovics György szerb fejedelem — ki mint Debreczennek s több kiterjedt

elindulás napján Szobieszky tette meg ezt az utat csapataival. Az impozáns menet legjobban rendben indult meg és a Karmelita és Schuster-utcák hosszában egész Ringplatzon át a Potoczky-palota előtt a Vavaire. Áthaladt egy diadalkapun, mely egy Szobieszkyt ábrázoló óriási transparenttel volt ékítve. A menet, melyben az összes testületek, egyesületek, czéhek és szövetségek résztvettek, csaknem két óráig haladt a jelzett úton, ezalatt minden templomban zúgtak a harangok. Dunajevszky püspök három püspök segítségével mellett pontifikált a lengyel fegyverek bécsi győzelmét szolgáltatót hálamisénél, melynél háromszáz, mindkét ritushoz tartozó pap és szerzetes asszisztált. Delután leplezték le a kortéren a bécsi győzelem emlékoszlopát. Varsóból meg folyást nagy számmal érkeznek a vendégek. Az ottani lapoknak az orosz cenzura megtiltotta azt, hogy Szobieszkynek vagy Matějónak meg csak nevét is megemlítsék.

Krakó, szept. 12. Az időjárás ma verőfényes volt, mintha búvós jelle tünnek volna el a sötét felhők, tisztán ragyogott le a nap, aranyos fényt szórtva le a pompás ünnepélyesekre. A nagy körmenet rendkívül impozáns módon alakult. A menetben egész Lengyelország küldöttségei által volt képviselve; beláthatlan néptömeg töltötte meg az utcákat és tereket, a melyeken át a menet méltóságosan átvonult az Anna-templomtól egész a Vavel-várig. Ugyanígy fényes és impozáns méltósággal ment végbe delután a Szobieszky-emlék leleplezése. A kifőnően sikerült domborművet Velovszka lengyel szobrász készítette. A város ünnepi fényben és díszben van. Délelőtt valamennyi üzlet zárva volt.

A horvát vitészség.

Ramberg báró nem sokat késett feladata formai részének végrehajtásával szept. 7-én délelőtt egész váratlanul két század gyalogság jelenlétében és a katonai zenekar játéka közt a magyar-horvát feliratú czimtalbat vizsághelyeztetve a pénzügyi hivatalok épületeire, a tömeg némán nézte, este azonban összegyűlt a mesteriaszok és más csöcselék tömege, mely valószínűleg a háttérben leskelődő izgatott által felberleltetett és kezdte az ostromt köhajtással, mely egy ablakot betört, ennel többre nem várt a készen lévő katonaság s azonnal szétkergette a tömeget szuronysegezve, a menekülő sühanczokat a pénzügyi örség igyekezett ellozni. — Szept. 8-án már delután 3 órakor kezdett rakonzátlanoknál az újra felgyűlt csöcselék, kövekkel törték az adóhivatal ablakait, a katonaság szuronysegezve a tömeget hátrább szorította, mely a Jellasics-terre hömpölygött, ott a Priesner-féle új ház ablakait bezuza, hasonlóan Zsitkovics, Baumgartner és Wasserthal lakásain az összes ablakok betörték, erre ölvölve a Heimbach kávéháza török pöröllyökkel s feszítő vasakkal az ajtó-ablakokat bezuza, Heimbach hatzár lövvelverrel, de senkit sem sebesített meg, erre a tömeg meghökent, — közel fél óráig tartott ott a botrány, ekkor oda jött a katonaság s kétszer sor-tüzet adott, de sebesülés itt sem történt, végre a huszárök megisztították a teret, százhöz közelel járt az elfogottak száma, ezeket egyenlőre az adó-hivatal pinczéibe dugták. — Ezeket kívül még több kávéház és zsidók ablakait törték be más pontokon. — Azt jelentik, hogy a tömegben sok atöltözött parókás egyént láttak intézni a zavargást, a csöcselék azt kiabálta: Krepao Ramberg, Tisza, Krepali kuszarj, gunydalokat énekeltek a közös

hadsergére és magyarokra, a tüntetők közt voltak pénzügyi és törvényeszeki hivatalnokok is, de sok zsidók is, kik azzal mentegetik magukat, hogy a zavargókkal tartanak, nehogy a zsidók ellen forduljon a heccz. — Ramberg b. kijelentette a zágrábi köz-égtanácsnak, hogy esetleg tíz katonát is szállásolt minden házba és ágyukat is alkalmaztat a zendülés elfojtására.

A vidéken meg egyre folyt a garázdálkodások rablások egybeköve, egy Golencz nevű birtokosra ráfogták, hogy magyar, ostromolták házát, csak fegyveres kézzel tudott menekülni, mindenét össze-törték. — Gorában a parasztjait és csendőrség közti összeütközésben három paraszt meghalt. Kammiczában valóságos ütközöt volt, kilenczen eleset s sokan megsebesültek, öt katonája is súlyos sebet kapott, a parasztok kaszákkal, fészekkel és vas-villákkal voltak fegyverkezve. — Novi-Marhofban Erdődy gr. birtokán ismételve volt a véres összeütközés egy halott és sebesülte, általában Zagorában a zavargás most a zsidók ellen kezd fordulni.

Most már bizonyos, hogy a zagorai lázadás kezdete Mária-Bisztriczán ugy történt, hogy a parasztok nem csak nem kapott igazságot a felettük zsarnokoskodó Francois nevű jegyző ellenében, ki azt mondá a parasztoknak: „En vagyok a ti istenetek, azt tesztem, a mi nekem tetszik.“ — hanem még egyenkint 50 frt bírságra ítélték és azonfelül fogásra, nem csoda tehát, ha felbőszülvén ellene, agyonütötték.

A jegyzők, más tisztviselők s inok-jai basáskodása s mód nélküli zsarolása nem ritka valami, hanem nagyon is napirenden van nem csak a Dráván túl, hanem azon innen is, de arról, hogy a panaszkodó parasztság elégtételt kapott volna valaha, mitem hallani, — elsimitásokat azonban bőviben, sőt mondhatnánk egy kézelebbi esetet is, hol a jegyző visszajelenté feljelentő kőzéki esküdtelt bebörtönzték, megbírságtolták és a tetemes bírságot ödes apja vagyonán végre is hajtották, a megye pedig — az hallat-lanná teszi a dolgot, noha a sérelmet szenvedett már ismételve felpanaszolta esetét a belügyminiszternél, az alispán még mindig késik a dolgot pártatlan vizsgálát alá venni. — Ily állapotban nagyon természetes, hogy az elnyomott parasztság kitör és magának vesz elégtételt.

A kormányelnök a horvát ügyben e hó 11-én Budapestben bizalmas értekezletet tartott, melyre Szapary és Bedekovics minisztereken kívül megjelent Inkey Nándor b., Jozipovich Imre, Mihálovics Károly, Miksics Kálmán, Pejacsevich László és Tivadar grófok és Zsitkovics János. Kereszties tartománygyűlési elnök a meghívatást visszautasította s többen más okból mentették ki elmaradásukat. — Rekrimindozók ugyan nem hiányoztak az értekezleten, de abban egyetértettek, hogy a helyzet Horvátországon így tarthatlan s hogy Magyarországgal egyetértésre kell törekedni. Éles bírálat alá jött a horvát közigazgatás, mint a zavargások indító oka. — A kormányelnök felkérte a horvát bizalmi férfiakat, hogy hassanak magánköriökben oda, hogy a czimfeliratok kérdése a közös országgyűlés határozatával oldóntessék.

Kereszties tartománygyűlési elnök állítólag külön Bécsbe vonzódt pártot alakít; tagjai ennek Kukujevics volt főispán, dr. Vasacz, Strozsmayer püspök, Hoffmann Daczanics polgármester, Hoppper katonok, Zsigrovill es. k. tanácsos és Marzanicus volt bñ.

Ramberg b. kir. biztos a zágrábi helyettesített városkapitányak is megadta

előlegesen a törököket értesítette — az albanok segítségét Skander bég vezérele alatt meghusítottá — a török hadsergnek Gallipolinál a Fekete tengeren való áthozataltát közzvetítette, a mennyiben kikészült, hogy genuai hajások egy aranyért minden egyes török katorát a Fekete tengeren átszállítsanak, sőt Brankovics azon rendeletet bocsájtotta ki, hogy a menekülő magyar hadsergeből a kit lehet csak fogjanak el. Ez alkalommal lett fogollyá Hunyady János is, ki később László fiát hagyván maga helyett fogolynak, megszabadult.

Igy történt a szerencsétlen kimeneteli várnaí ütközet Bulgáriában 1444-ben, a melyről Amurát szultán, látván a szenvedett nagy veszteséget azt mondá, hogy ily győzelmest csak ellenségeinek kíván.

Az apja Albert halála után született László király mint kiskoru, III. Frigyes német császárnál lévén a magyar országgyűlés Hunyady Jánost megválasztotta magyarországi kormányzójának és elrendelte, hogy Brankovics Györgytől a törökök iránti barátságának büntetésül minden magyarországi jóságai elvételtesen. Brankovics a magyar uralom elismerésére kényserítették és mindennek kivitele Hunyady Jánosra bizassék, a kinek egyszerűs mind a háboru költségei is megtérítendők.

Hunyady János a magyar országgyűlésnek ezen határozata folytán sereget vitt szerbiába, erre Brankovics György szabad bocsájtotta Hunyady Lászlót és Hunyady Jánossal annyira kibékült, hogy unokáját Czillej Erzsébetet nem sokára Hunyady Mátyással el is jegyeztette. Ugyanis Budáról egy fényes küldöttség ment Szendrőre Brankovichhoz unoká-

a szabadságolást, mert nem volt jobb elődénél, a helyőrségi parancsnokságot Grollner vezérőrnagyra bízta és alája rendelte a városi rendőrséget. — A szomszéd Stíría és Karinthiából több ezred katonaság érkezett, mely talán elégséges lesz a paraszt-lázadásokat előllyomni. — A Starcevicus párt a zavargás kezdeményezését a horvát kormánypartra hárítja, mint mely ez által a jövő választásokra népszerűségét fenntartani akarja, a kormányparnt a Starcevicusékat vádolja, anynyi bizonyos, hogy a zavargó sühanczok pénzrel voltak felbérelve és borral, pálinkával itatva. — A horvátok általában a zsidók elleni támadásokat Magyarországból jött izgatókra fogják, ez azonban az utolsó betűig valótlan s kitűnik abból is, hogy a rabló csöcselék nem éppen a zsidókat keresi, hanem kivétel nélkül tör, zuz és rabol, sőt kitűnt az is, hogy a főizgatók közt hovat pénzügyi tisztviselők is találkoznak és elfogattak.

Az utóbbi napokban nevezetesebb összeütközések történtek Kraljesaczn a katonák és zavargók közt, hal halott és számos sebesült maradt a zavargók közül a helyszínén. Mezericsinában a csendőrieket fogásába tették, a járásbíró azonban okosan beszélt a lázadóknak, mire belátva tettök ostobaságát és következményeit fegyvereiket lerakták és a fogoly csendőrieket szabad lábra tették. — Lásinján a jegyzőt fogták el, azonban a csendőrség kiszabadította. — A volt báni határ-örvidéken Jakubovácson egész ütközöt volt 15—20 halottal és számos sebesülte. — Körös városba a parasztok betörni indultak, de csendőriök által szétverettek.

Látogatás Kossuth Lajosnál.*

Vejtí, Baranyavármegye, 1883. szeptember 10-én.

Folyó év augusztus hó 25. napján szombatn tisztelegtem d. u. 1 órakor hazánk legnagyobb fiánál: Kossuth Lajosnál Turinban; hazánk legnagyobb fia lakására kísértetem magamat; ngs. Helyi Ignác képviselő ur által részemre kiállított ajánlatot hazánk nagy fia inasának átadtam, ki azt urának bemutatta, az inas pár perc múlva az előszobában megjelent, engemet bevezetett a legnagyobb magyar dolgozó szobájába, az íróasztal mellett egy székre mutatott, leüléssel megkínált, ezt azonban nem fogadtam el, fenállva maradtam, szememmel vizsgáltam a legnagyobb magyar dolgozó szobájában összehalmozott roppant könyvtáreményt. Egyszer a folyosón lépéseket hallottam, a vér ereimben végig futott, lélegzetem elállt, lélekjelenetem tévovázott. . . . A kitárt ajtón belépett egy fekete ruhába öltözödt, galamb-ösz fekete, felem közeledve kezét nyújtá, kezét szorított velem, Isten hozta szóval fogadott; — én is rebegtem valami üdvözléttel, de azt magam sem értettem; hazánk nagy fia leültetett, minde pár perc múlva volt. — Hazánk nagy fia meglátása által annyira el voltam érzékenyűlvén, szólni nem tudtam, nem bírtam. Valóban Kossuth Lajost az Isten nem is közönséges embernek teremtette, Isten azonban azt nem akarta, hogy a földön is legyen még egy másik Isten, ennél fogva felistennek teremtette őt. Hazánk nagy fia igazi magyar szívességgel, vendégszeretettel fogadott, megkínált borral, dohánnyal, szegény hazánk régi fényére, régi dicsőségére poharat keczintott velem; beszélgetésünk rövid idő múlva politikába ment át, ha-

* Vátoztatás és kihagyás nélkül adjuk ezen hozzáak beküldött levelet. Szek.

jának Czillej Erzsébetnek Hunyady Mátyással eljegyeztetése végett. Ez alkalommal Brankovics 1451-ben azt ígérte a küldöttségnek hogy unokáját Czillej Erzsébetet sz. Miklós napra átszolgáltatta jegyesének Hunyady Mátyásnak, vele adja Debrecent és összes magyarországi jóságait, de óhajta, hogy unokája a Hunyady-családnál nevelődjék, a magyar nyelvet megtanulja, de óhítú vallása mellett megmaradjon.

Azonban Czillej Erzsébet Hunyady Mátyás neje nem lehetett, minthogy ideje korán elhalt, de a Brankovics féle összes magyarországi jóságok azért mégis a Hunyady családra szálltak.

Annak jogszerűsége, hogy Debrecent Hunyady János bírassza, maga Brankovics elismerte. — Brankovics bírta Debrecent harmincz évig, a Hunyady-család uralma pedig felszázadra terjedt Debrecent felett.

Hunyady János miután a török hadsereget II. Mohamed alatt Belgrádnál megverte volna, Zimonyánál 1456-ban meghalt hatvannégy éves korában.

Benne magyarorszag legnagyobb hőse veszett el, mert oly fényes csatákat sem előtelt, sem utána magyar honban nem viott még senki, mint ő.

Özvegye Horogszeghi Szilágyi Erzsébet férje halála után, mint Debrecent ur-nője, itt sokat időzött e város jölétére igen sokat tett. — Második fia Mátyás, — a történelmi híru Mátyás király — 1433-ban Kolozsvártól született Erdélyben. Gyermekkorában odahagyván Erdélyt, Magyarországra jött és részint tanítójánál Vitéz János váradi püspöknel Nagy-Váradon, részint Debrecentben az itt időző szerető édesanyjánál Horogszeghi Szilágyi Erzsébetnél, mint Debrecent város akkori urnőjénél töltötte idejét.

zánk nagy fia a zágrábi tüntetéseket hozta elő. Ha ő kormány volna — ugymond — a zágrábiak körmére jól rácsapna, Zágrábból mindenféle kormányi hivatalt Eszékre átténe, Eszék Magyarországhoz közel van, a hetvenkedőket jól lehetne szemmel tartani.

Visszaemlékezett hazánk nagy fia a dicső emlékeztől 1848- és 49-ben viott szent szabadságharcz lefolyására. A magyar nemzet akkor nagy nemzet volt, küzdémet félvilág bűmálva; hazánk nagy fia azt állítja, hogy a szent ügy még a szerencsétlen temesvári ütközöt után sem volt veszte, Pacskevicus orosz fővezér kiadta már rendeletét, augusztus 20-án tőre a visszavonulást Oroszországra megkezdte volna; a Dunántúli kerületi hadjárat áldozataitól jóformán egészen ment volt, onnét 80—90 ezer embert ki lehetett volna állítani s ha az oroszok 50-ik évben megint Magyarországra jöttek volna újból, ellenük a kipihent, felszerelt és számra is felszaporodott honvéd hadserg győzelmé biztos lett volna, egy nyert ütközöt után lengyel ország föllázadt, már minden készen volt, csak a győzelem, s lengyelországban mindjárt kész lett volna a felkelés, így a két testvérnemzet szent szabadságát a világ minden részében élő orosz-osztrák hatalmak zsarnok hadai eltiporni nem tudták volna. Voltak azonban sokan, kik kitartásukat, bátor-águkat elvesztették, a szent ügy védőbástyáját aláaknálták, az árulást elősegítették. — Hazánk nagy fia a jelenlegi európai viszonyokat tarthatatlannak mondja, azt mondja, az orosz osztrák hatalmak egymással szemben állnak, leszámolás csak idő kérdése, szegény hazánk lesz a máglya, melyen az osztrák czimer kétfélel sas meg-ég; Ausztria csak más urat cserél, német elmen némethez, szláv oroszhoz, magyar saját hazájában agyon lesz nyomva, nem kellett volna engedni Törökországot levernii, nem kellett volna Boszniába menni, azzalt, csak több ellenséget szereztünk magunknak. Kossuth Lajos hazánk nagy fia folytonos jó egészséggel meg van áldva az isteni gondviselés által, s folytonosan dolgozik, úgy mond ő: „Üres, de tiszta kezem hagytam el hazámat, dolgoznom kell, hogy napi kenyéremet megkereshessem.“ Két órai időzés után a legnagyobb magyartól elbucuzva, meghatottan Turinból hazába visszatavotam.

Kamú Péter,

öldműves, jelenleg közegei bíró.

A keletindiai szigettenger vulkánjai.

A jávai katasztrófáról érkező tudósításokat a következőkben lehet össze-foglalni: Augusztus 25-én, szombaton este borzasztó földalatti dörgés hallatszott Krakatoa szigete felől egész Batáviáj és Surapentáj. A negyvennyolcz tűzőkádó hegyből álló szigetcsoporton gyakori ez a tünemény, ezért nem tulajdonítottak annak semmi különös jelentőséget. Csakhamar azonban kiderült, hogy ez utal nem egyszerű kitörésről van szó. Éjjel tizenegy óra felé tizenhat vulkán kezdte egyszerre okádni a tüzet, borzasztó lángkéveket hat-jítva föl a vér vörös égig. A földalatti moraj siketítő lett; a sundai szorosban a tenger forrongott, forró hamu kezdett esni és vörös izzó szikladarabok hullottak alá. E közös leirhatatlan pusztítást okozott; száz és száz embert vert agyon, hét város és a híres „ezer templom“ rombadőlt alatta, a romokat pedig felgyújtották a tüzes kövek. Vasárnap még tekintelenebb lett a megvadult természeti hatalmak dúlása. A forró hamueső egyre tartott; nem nappalodott ki, csak a föld gyomrából feltörő

roppant tűzszalpok vetettek a homályba félelmes, lobogó fényt. Ennek fényénél lehetett látni a tenger leirhatatlan zavar-gását, mely mintha el akarta volna nyelni a szigetet. Végre a toronymagasságra torló áradat betört a szigetre és három várost, ötven falut mindenestől elsöpört a föld színéről. Batávia 25,000 lakosu elővárosát, Anjert 800 európaival, Bontomot és a falvakat 30,000 lakosával együtt pillanatok alatt megsemmisítette az ágyából kitódult tenger, miáltal a sziget belsejében óriási lávafolyamok pusztítottak rettentően, eltemetve izzó hullámai alá Tamerang várost és 1800 lakosát. Hétfőn este órákig tartó földrengés szaporította az állapotok retten-tőségét; a hamu- és kőeső közt villámok cikáztak, forgatok és víztőlcsérek emelkedtek az elektromossággal teli levegőben. Éjjel izzó vörö felhő húzódtott elő a szemhatárról; a földindulás egyre növekedett, a talaj megrepedezett, az izzó szikla-darabok egész zápora hullott alá a boldogtalan lakosságra, mely azt hitte, hogy végső órája elérkezött. A vásártérekön álltak sűrű csoportokban; a szétzuzott holttesteket senki sem vette észre, senki sem siratta; a haldoklók nyözsörgésére nem hallgatott senki, mindezeket örüllő tette az elemek irtózatos haragja. Így telt el az éj, és hosszú kínos órák után végre nappalindni kezdett. A felhő szétoszlott, a hamu-eső megszűnt, a vulkánok még mindig okádták a tüzet és a lávát, de nem hullottak többé szikladarabok és az emberek szét mertek nézni. A világ megváltozott; a buja növényzet látnyi hamu réteg borította és a hol a hatvanöt mérföld hosszú kondangi hegylánc volt gazdag faluival és kávé ültetvényeivel, most a tenger tombolt; Pirakotva szigete 2000 láb magas vulkánjával együtt eltűnt; a sundai esatonra méntében levő 16 világító toronymnak nyoma sem volt; a tenger dü-höngő forró hullámaiból azonban 14 új vulkán emelkedett ki, leghatúl pedig a Maha Meru tűzhányó hegy szétrepedése által keletkezett új tűzhányó okádtá a lángot egekig. Delután a középső szigetek egyszerre elsülyedtek. Eddigi számitások szerint több mint 80,000 ember vesztette életét részint a tengeren, részint a kőeső, a lava folyók és a házbeomlások által. A tengerpartot ezer meg ezer borzasztóan megcsontított emberi tetem fedi, a habok döglött halak és más tengeri állatok millióit sodorják a szárazra, míg a sziget belsejéből a fojtott emberek, tigrisek, rhinocérusok, kigyók stb. hulláit horjja hátán. A levegő dögleletes. A hajó-közlekedés csaknem lehetetlen, mert a tengert mértföldekre vastag horzások és lávareteg borítja. Jáva tönkre ment, a lakosok nyomora leirhatatlan és éri a csapás Hollandiát is, mert sok európai hollandi család gyszolja ott veszett övét, a hollandi kereskedők czégek kára pedig millió-óra megy. A kormány a szerencsétlenség szühelyére rendelte a keletindiai főkor-mányozót; azt hiszik, hogy a helyettes kormányzó is oda veszett, mert a kitörés óta nem adott magáról semmi hírt. Merak jávai kisvárosból csak három ember maradt élve: egy európai és két benszüött. A többi lakosság ezrei elveszték, maga a város egyenlő lett a földdel, még a hatalmas erőd falai is eltűntek. — Merak mellett nagy kőbánya volt, honnan a batáviái új rév építkezéseikhez az utóbbi években másfél millió tonna követ vágtak ki; a roppant sziklakocekák, melyeket még nem szállítottak el, kilencven méter magasságban voltak a tenger fölött. A vulkánok haragja által felkorbácsolt tenger feltörő hullámai mint kavicsokat söpörte el az ezermázsai köveket; az összes munkások elveszték. Ugyancsak a bantami

tában elesvén, Corvin Erzsébetet nőül nem vehette. Corvin Erzsébetnek Debrecent és a Hunyady-családnak összes magyarországi birtokai lettek volna menyasszonyi hozományai.

Mintán Corvin János özvegye, szüleit Franpéan Beatrix, György branden-burgi örgróthoz másodsorú férjhez ment, II. Ulászló magyar király Debrecent városát — mely eddig Corvin János özvegyé volt — ennek másodsorú férjhezmenetele után oda adta tulajdonjoggal Zathmáry György pécsi püspöknek 1505-ben, ki Debrecent bírta egész 1521-ig, míg esztergomi érsek nem lett.

Zathmáry György pécsi püspök 1509. július 28-án megerősíté Debrecent városának nyert szabadalmait és Mátyás királytól 1457-ben a tartandó debreczeni hét vására kapott kiváltságait. Zathmáry püspöknek tulajdonjoggal Pécsent a Tettyén létező egykori püspöki nyári laknak romjait.

Zathmáry 1521-ben esztergomi érseké nevezetűvén, Debrecent Zápolya János kapta meg, aki egyszersmind bírta: Trencsen, Léva, Lethava, Szklábina, Bajmócz, Arva, Likana, Liptó-Ujvár, Dunavec, Szepes, Késmárk, Richó, Szádvár, Murány, Torna, Regéc, Boldogkő, Talya, Tokaj, Pápa, Ugod, Czesznek, Kóvár, Zelenavár, Dévény, s. a. t. várakat.

Csoda-e, hogy ily hatalmas tényezők és ily fényes és kedvező körülmények közt Zápolya János a magyar királyi székbe juthatott?!

Dr. Szendey János.

Corvin Erzsébet Zápolya Györgyvel Zápolya János testvérének a jegyese volt azonban Zápolya György a mohácsi ca-

kerületben tönkrement Tjeringen városa; ebben egymagában tízezer ember veszett el. A hollandai gőzhajózási Prince Frédéric nevű gőzöse ép a sundai csatorna vitorlázott, mikor a tűzokádó hegyek forradalma kitört. Nyomatlanul elvezett utasával és terhével együtt. A borobudori nagy templom szintén tönkrement a tüzes sziklák záporában. E régi épület egyik csodája volt a buddhista építőművészetnek és Jáva egyik legszebb emléke, nem egész 600 kilométerre a sundai szorostól. A templom távol nézve harangalakúnak látszott, magassága 36 méter, alsó szélessége 108 méter; közelről azonban szembe tűnt, hogy a roppant épület apró buddha-szobrokból áll, melyek lépcső-alakban hét karral körbevéve az egész piramis magasságában. A szobrok számszerint 555, dacára roppant régiségüknek, mind kitűnő állapotban voltak és mindeniket gránit menyezett védte az idő behatásai ellen. Nem volt a templomban kő, melyet csodálatos finomsággal faragványok nem borítottak; csak nagy alaku doborművet 4000-et számláltak meg a falakon; a faragványok jeleneteket ábrázoltak a régi jávai háborus, tengerészeti és házi világból. Négy, 150 méter magas, fenséges stílyű lépcső vezetett a kupola csúcsáig. E lépcsők minden köté anyag nélkül voltak építve, minden egyes követ a saját súlya tartott fön. Ez a csodálatos épület is teljességgel eltűnt a föld színéről; a levegőtől hulló sziklák mint kártyaházat sodorták el és semmisítették meg.

A jávai nagy kitérést, mint azt most a francia tudományos akadémia titkára közlése, az akadémia egy tagja Delaunay ur két évvel ezelőtt megjárta, de aug. 2-ra tette a kitérés napját, holott az 25-én történt. 1886-ik évre ugyan ott akkora kitérést jelez, melyhez képest a mostani csak csekélységnek mondható.

A személy-, becsület- és vagyonbiztonság a f.-baranyai ref. e. megyei hazában.

A "Pécs" cz. lap folyó évi 71-dik számában "Törvényhatósági élet" rovatában, személyemre vonatkozólag a következő sorok állnak: "Garzó Pál zalátai ref. néptanító hivatalától felfüggesztve, ez ellen benyújtott kérvénye a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz felterjeszték."

Mivel az idézett sorokból az úgy állás fel nem ismerhető valóságában, sőt különféle feltevésekre könnyen adhatna okot, — legyen szabad a nagyérdemű közönség tájékozásául, az egyházhatóság főnökének az ügyről követett eljárását megismeretnünk; tisztelgetlek kérem helyi saffimnak.

Nt. Kovács Antal terehegyi ref. lelk. s f.-b.-i esperes ur, minden vizsgálat mellőzésével, hivatalomtól 668. sz. iratával azért fűggesztett fel, mert egy volt tanítónak S.-nek, a ki hivatalától vétségéért kétszer 1871. s 1880. elmozdítottatott, nyugdíjával terménybeli fizetésének negyedét készpénzben évenként, most egyelőre 1880-tól, tehát még visszahatólag — fizetni önként nem vállalkoztam.

A felfüggesztést előzőleg nevezett esperes ur, folyó évi március 15. ellenem végrehajtást teljesített, és pedig hivatalommal, az 1882. évi főközigazgatásról jul. 7-én 7. pont "a csákvári t. lelk. urra tartozó ügyet s" 1882. nov. 13. sz. meg egyh. megyei sem kerületi jtknyvben fel nem található dolgot kívánta rajtam, zalátai tanítón foganatosítani. A végrehajtási eljárást felülvizsgálata az alispáni hivatal elé kértem felterjesztetni, tudván, hogy a tek. szolgabírói hivatalnak a nsg. alispáni hivatal a felsőbb fóruma; mégis ezért "illetéktelen helyre való fellebbezésnek" jelleztetvén ez eljárás, és kihallgatásom nélkül az egyh. megye egy részéről jkvi megrovásra ítélt, pedig a ref. egyh. törvény 246. §-ban ilyenre jog nem adatott, ott olyan irva nincs, tehát hatáskörébe annak alkalmazása nem is tartozik; másrésről, ha ama furcsa követelés, az ítélet kézbesítésétől számított 30 nap alatt le nem fizetem, hivatalomtól való felfüggesztéssel fenyegetett. — Kapott ezen esperes ur, ebből folyólag még mielőtt a jogalaprólki követelés feladására kitért volna (10 nappal előbb), a következő sajtóságot, de eljárást minden tekintetben megvilágító indokok mellett: Ha a tek. szolgabíró ur G. P.-t nem exekválja, akkor neki, t. i. esperes úrnak kell fizetnie a S. óvári nevére írt, f.-b.-i papi pénztréből 1883. júl. 1. ki kézelt 100 frt tőkét s kamatait; tehát folyó évi aug. 7-én 1825/k. 1. jkv. tanítására szerint végrehajtás eszközöltetett 648 frt s néhány krajczár erejéig, a felállított követelésnek legalább kétszereséig, pedig exekválásra esperes úrnak megbízása nem volt, mind a mellett hiúsága ezzel sem elégtételt nem, hivatalomtól előllezett iratával még fel is fűggesztett. A követelést végrehajtás utján foganatosította, a mellett a neki tesztes bűntetést is alkalmazta. — Egy dolgot kétszeresen, illetve háromszorosan hajtott végre; teljes tudatával bírva annak, hogy felei az egyh. törvény 257. §. f. pontjában írt hivatalos hatalommal való visszaélés elkövetéséért nemcsak büntetést nem alkalmazhat, de a szót sem vesztegetnek? ... És az eljárás a fenntekert sem állhatja meg.

De ellenkezik sem eljárást mind az egyházi, mind a világi ide vonatkozó tör-

vényekkel is, mert az 1868. évi XXXVIII. t. cz. 138. §. s a ref. egyh. törv. közzéadás és közzététel rész 47. §-a szerint "tanító csupán súlyos hanyagság, erkölcsi kihágás, polgári büntény elkövetése esetén mozdítható el hivatalától."

Már pedig holmi jogalaprólki követelésnek önkéntes nem fizetése, idézett esetek közé semmiféle törvényes alapon intézkedő hatóság által sem vétetik; tehát a felfüggesztés minden tekintetben jogtalan. — Hogy pedig más ok fenn nem forog, igazolja egy részről a felfüggesztést tartalmazó, előlhatkozott irat, másrésről a következő "Bizonyítvány. Alólított a valószággal egyezőleg igazolom s bizonyítom, hogy Garzó Pál hely. hitv. tanító ur, ki az 1872. évtől a zalátai evang. reform. egyházközségben mint kántor-tanító működik, magát mint foddhetlen életű ember viselte s viseli, mint tanító hivatalát példás szorgalommal s kitűnő eredménnyel teljesítette: ezt igazolja mind az egyházmegye tanügyi bizottságának évenkénti jelentése, mind a megyei kir. tanfelügyelőség nyilvántartása; másrésről azon nazarunus szülők iskolakötele gyermekei, a kik S. óvári István tanítósa alatt vallás-oktatásban — ha a engedékenység, ha a hanyagság, ha a szektákhoz való szimpátiából — aig, vagy éppen nem is részesültek, nevezett Garzó Pál odaadó tanítása után nemcsak a vallásoktatásban részesültek, de érett keresztényen gondolkozásra vezették, tanításuk azt eredményezte, hogy többen 12, 13, 15 éves korukban, az anyakönyv igazolása szerint megis keresztelkedtek — mi elvitathatlan érdeme az iskolai alomhi vallásos nevelés és oktatásnak is. — Kelt Zalátán, 1883. szeptember 8. Berki József ref. lelkész s iskolaszéki elnök. P. H."

Jogalaprólki neveztem a következőt, mert oly teher hivatalomhoz sem a Zalátába helyező 1872. évi jkv. 35. p. végzés, sem az 538. sz. a kiadott koncesszió és díjlelvelelir köve nem volt és nincs; továbbá, mert a ref. egyházi törv. közzéadás és közzététel 57. §-a szerint: "A tanítóknak megnyugdíjazásáról, özvegyeik árvaik gyámolításáról, az országos törvény értelmében kötelesek az iskola-fentartók gondoskodni." Az országos törvény pedig, nevezetesen az 1875. évi XXXII. t. cz. amolyan csuda intézkedést magában foglal, sőt a szerint, de az 1876. évi szept. 2-án 20. 311. sz. a kibocsátott minisztr. rendelet 15. §-a szerint a nyugdíj-kiszabás is a közigazgatási bizottság joga; tanítónak más tanító javára nyugdíjjal terhelése bármelyik törvényvel szorosan ellenkezik; a tanító az iskolának nem anyagi fentartója; a reform. egyh. törvény 231. §-a szerint: "A tanító a saját fizetését sem szedheti az egyház tagjaitól közvetlenül," következőképp meg kevésbé más részre. És végre az 1868. évi XXXVIII. t. cz. 143. és 144. §§-ai, ugy az egyházi törvények ide vonatkozó szakaszai világosan kimondják, hogy "a tanító fizetése lejjebb nem szállítható;" tehát ezek érvényre, jogerőre emelkedése mellett, a fizetésnek bámi részre való csonkítása törvényellenes és jogtalan.

Hogy pedig mindezek érdemleges elintézése érdekében már az egyh. megyei hatóság elé nem fordultam, annak oka, mert esperes ur nem mindenkor és nem éppen egészben szokta a betérjesztett iratokat a gyűlés elé terjeszteni; példa az 1881. évi e. m. jkv. 11. p., a mely szerint válasom szem elé éppen nem bocsátott; 1883. jkv. 3. p. az egyh. törvény 267. §-sa ellenére, még ki sem hallgattam, mégis elítéltem stb. — Továbbá, mert az úgy ily állása után, az 1876. szept. 2-án 20, 311. sz. a kelt minisztr. rendelet 15. és 64. §§-ai szerint a további eljárás a megyei kir. tanfelügyelő s a megyei közigazgatási bizottság jogkörébe tartozik.

Vonjon mindezekből a n. é. közönség az ügyre nézve ismeretet, s tisztában áll előtte, hogy milyen a f.-baranyai ref. e. megyei hazában, Kovács Antal esperes ur vezetése mellett, a tanító személy- és vagyonbiztonsága.

Garzó Pál
reform. néptanító.

Hegyalja, szept. 10-én. Tekintetes Szerkesztő Ur!

Szeretve tisztelt orsz. gyűl. képviselőnk Nagy Ferenc ur, — a mult vasárnap látogatásával örvendeztettem meg a hegyljai községeket, mindenütt igen szívesen fogadtattok mind egy polgárok, mind az előljáróság által, kiknek a lefolyt országgyűlési ülészek eseményeit tiszta jellemzől folyó szöszek egyszerűséggel mondotta el. —

Dicséretre legyen mondva a tisztelt képviselő urnak, tudjuk, hogy oly buzgó képviselte kerületét, miszerint nem volt egy alsházi ülés, hogy jelen ne lett volna az országgyűlésen, s mind igen jól tudjuk szavazatával — mindenkor "függetlenségi párt" elzártsághoz csatlakozott! Utjártában a nyomort, a mely Magyarország községeiben tűz következtében támadott, 100 frtal kívánta enyhíteni, mely összeget azonnal a patacsi körjegyző ur kezébe kiosztás végett lelett, — hála szívelemmel emlékezünk meg erről.

Adjon az Isten minden választó kerületnek ily szilárd jellemű és jószívű képviselőt — mint é. Eljen!

Hegyljai.

Törvényszéki csarnok. Szalay Károly

mint özv. Solymosi János panaszos képviselője által a t.-eszlári perben jelentett fellebbezés indoklását közli az "Egyetértés" kihagyván a bevezetést és befejezést, melyet érdekességénél fogva a "Népjog" után közlünk:

Tekintetes kir. törvényszék mint fenytő bíróság!

Azon ügyben, melynek fejlődését követte, kimenetelét lázas ingerültséggel várta az egész ország, egész Europa, azon ügyben, mely oly meglepőleg figyelmeztette az al-liberalizmus, a modern civilizáció csatlósait, hogy "ok vagyon éz és föld között a miről szedett-vedett tudományunk nem is álmodik," azon ügyben mely fellebbezést hívta, azon förtelmes piszkos kloakát f-dő stűrű fátyolt, melynek büzhött, utalatos légkörében oly jól érzé magát "Isten választott népe" a széjel szórt, hazátlan, élődi, de örülten elbizakodott orthox zsidó; a t.-eszlári vérdáv ügyében nem volt szabad az ítélet kimondására hivatott bíróságnak egy határozni, hogy határozata kételyt hagyjon fenn az iránt, valjon a vádbeli büntény, — Solymosi Eszternek 1882. april 1-én a t.-eszlári zsinagógában való rémes meggyilkoltatása — megtörtént-e vagy sem? e vérfagyasztó, e vérlázító büntényt Scharf József és társai követték-e el vagy sem?

Nem volt szabad a bíróságnak azon rideg, de meg nem támadható elvet "szolgáltatás" igazság, ha elvezet is a világ" akár mely oldalról érvényesülő befolyás kedvéért megsérteni s nem lehetett szabad a jelen esetben különösen, midőn a tekintet nélküli eljárást azon törvény is "közjárás" java legyen a fő" megkövetelte; midőn az igazságszolgáltatás szentsége ép úgy mint az állam jölte, oly ítéletet kívántak, mely befejezze az ügyet, meggyőzőlő szűlt meggyűvást idézzen elő.

De most történt!

Sőt midőn a tárgyalás folyamában közvélőként szerepelt kir. főügyési közleg eljárása majdnem érintette a Bt. 478. §-at; midőn azon szakértő, kinek véleményét a vád mint czéjja elérésére legalkalmasabb s legkényelmesebbet egyszerűen, minden kritika alkalmazása nélkül elfogadta, megbotránkoztató cnyissmal, de megmagyarázható bátorsággal átlépte a határt, melyet a szakértőnek a törvény, de a tisztesség is szab; midőn vádlottak ugy védők egyrészenek a védelem legtagabba hagyott korlátrín való túlcspongása folytán az eljárás egyoldalúvá törlött; midőn a tanuk nagy része bebizonyított, nyíltan beismert érdekeltégénél fogva hamisan vallott; akkor fel kellett ébredni a gyanúnak, hogy a felmentő ítéletben az igazság jutott érvényre, hanem a bűnialátolás diadalmakodott.

Nem is lehettem tehát kétséges a fellet szabad e, mint panaszos képviselőjének, — ki egyedül tartottam fenn a vádat — meggyűvással fogadnom az így keletkezett ítéletet, nem tétovázhattam abban sem, valjon a felsőbb bíróság határozatát kérem kelle-e a törvényszék ítélete felett, nyilván állott előttem, hogy jogorvoslatoz kell folyamodnom annál is inkább, mert meggyőződésem, hogy a ntküi bpesti kir. tábla a — nyiregházai — t. kir. tszék eljárást nem helyeselheti, ítéletet helyben nem hagyhatja, indokt magáéval nem teheti. E meggyőződésem a következőkön alapul.

A hosszabb indoklás utáni befejező rész a következők:

De mindezt nem tette! azért ítéletével szabadon bocsájtotta ugyan a bűnösöket, de azokat fel nem mentette, mert Isten ítéletét a földi bírák csak vizsgálhatják, de meg nem változtathatják, ki van az monvda az idők végéig, és él és szől és kiált minden szívből, minden elmében, fel van írva a nagy égre, fel van az irva azok arczára, kiknek az ur szava minden órán, és a végítélet óráján fülökbe fogja harsogni Kain! Kain! hova tetted a te testvéredet.

Ez nem jól van így, ez nem maradhat így ntküi kir. tábla!

A nép már-már megtántorodik az igazságszolgáltatásról való fogalmában, látni véli, hogy a kiontott boszuért égre kiáltó ártatlan vér, a szerencsétlen megtört szívű anya mérhetlen keservét, nincs elégtétel a földön, midőn védőnek szegődik a közzárd midőn a panaszosnak hallgatnia kell, és minden jog minden védelem csak a vádlottaké!

Nem jól van így, ez nem lehet ez így, mert már is hangzik szerzte szét, hogy a zsidó ellen, ki megalkudni akart a vérző anyai szívelel, pénzt kínált a gyermek kiontott véreért, ki megvette a saját s így az ést és szellemet béren czedte tette, nem védelmez meg a törvényt. Ez hangzik a népzúgásban, a vészharangban, az a felbőszült kétségbeesett tömeg boszúkiáltásában, ez rejlik a szétrombolt házak összeomlásában, ez lángol a tüzvészben, ez kiált éghoz Istenhez a kiontott — saját véreik, fiaik, testvéreik által kiontott keresztény vérben.

Ez a miért én most a ntküi kir. táblához fordulok: ez az a miért a földi

igazságszolgáltatástól is marasztalást kérek; a jog, az igazságos Isten nevében követelek.

Egy szó ntküi bíróság és hazánk felett újra a béke olajga ontja malasztját, és a keresztre feszített igazság feltámadva dicsfényben elárasztja áldásával az elcsüggedt sziveket, mert a népben újra élni fog a hit, hogyha meghalt is Mátyás, de él még fenséges szelleme, él az igazság!

A helybeli törvényszék ügyrendje:

Előadott polg. ügyek: Kissfaludy Imre tszéki bíró által. Szeptember 11-én.

1. Alagits Alajos — Freund Mór ellen ingatlan tulajdonjoga megítélésére íránt.
2. Köröm Julianna — Babos János ellen birtok-jog megítélésére íránt.
3. Trab János — Végh János és társai ellen ingatlan tulajdon-joga megítélésére íránt.
4. Tóth Rozália — Zsikó Gábor ellen apaság megállapítása, tartásdíj és jár. megítélésére íránt.
5. Ifj. Rau-chenberger János — Nádásd község községe ellen 487 frt. kár és jár. megítélésére íránt.
6. Weidinger Nándor és társai — Waldfogel Károly elleni perök.
7. Nagy Szabó Károly — Nagy Sándor Sámuel ellen birtokba helyezésére íránt.
8. Gündör József — Nagy Sándor Sámuel ellen birtokba helyezésére íránt.
9. Ifj. Gaál Illés — Nagy Sándor Sámuel ellen birtokba helyezésére íránt.
10. Gündör János — Nagy Sándor Sámuel ellen birtokba helyezésére íránt.
11. Takács Mihály — Panka István ellen birtokba helyezésére íránt.
12. Erőssy József — Weisz Henrik ellen ügyvédi díjak és költségek megállapítása íránt.

Szeptember 13-án.

1. Tobi István — Tobi Ferenc ellen örökség megítélésére íránt.
2. Beke Judit — Szili Imre illetve örökösei és Beke Éva ellen a mohási 1065 sz. tkvben felvett birtokra az arány megállapítása stb. íránt.
3. Karácsony Máté — Komor Máté és neje ellen ajándékozási szerződés korlátozása és részbeni megsemmisítése íránt.
4. Juhász István — Török János ellen 348 frt 3/4 kr. s jár. íránt.

Előadandó büntető ügyek: Szeptember 17-én.

1. Góttlob Károly ellen halált okozott testi sértés büntetésre íránt.
2. Fejes Samu és társa ellen sikasztás ingó vagyon rongálása és hatósági közeg elleni erőszak miatt.

Szeptember 19-én.

1. Benics Pálné született Visinkó Katalin ellen súlyos testi sértés büntetésre íránt.
2. Kovács (Dedó) Samu ellen lopás miatt.

Szeptember 21-én.

1. Ör. Turós István és társai ellen csalás miatt.
2. Ifj. Karácsony János ellen felmenő ágbeli rokonon elkövetett könnyű testi sértés miatt.

Különfélék.

— **Magas vendég. Üfensége József** főherceg holnap (vasárnap) érkezik városunk falai közé, hogy az itt összpontosított honvédség felett szemlélet tartson. Ertesülésünk szerint 6 fenséggel utazik szent misét fecs! Já: Jenő. — Mind a ketten megyés püspökünk, dr. Dulánszky Nándor vendégei lesznek.

— **A pécsvárosi központi bizottmány** e hó 12-én tartott ülésén intézte el a választók összeírásai jegyzéke ellen beadott felszólalásokat. — A választók jegyzékéből huszonketten töröltettek a felszólalások folytán, azonban nagyobb részt azoknak hely nem adatott. — Nevezetes az, hogy a kataszternél alkalmazott különféle tisztviselői hivatalból általánosan mérnökökké minősítettek, hogy az értelmiség rovatában talán akarunk ellen is választókká felbélyegztessenek. — Az sem mindennapi dolog és választási cenzusunk jellemezhetőségére nézve jellemző, hogy több évről adódóhálrekos tisztviselőket elleni felszólalások hely nem volt adható, mert mindenki előlvezetvén s a hatalékos adó a vételárban fedeztetvén, — nagyobb összegű fizetésük után pedig az adó azonnal levonatván nem tekinthetők adódóhálrekosoknak, ellenben ingatlan vagyonuk birtokában lévő tisztviselőket, mert egy kevés adóval hatalékosan maradtak — (talán készakarva) e miatt törölni kellett. Így vagyon nélküliek lettek választókká, vagyonosak pedig e jogból kizárva!

— **Iskolaszéki ülés. Pécs sz. kir. város** iskolaszéke hétfőn délután a város-ház nagytermében ülést tartott. Az ülés első tárgyát képezte a beiratások eredménye. A beérkezett jelentések szerint a belv. iskolába 429 tanuló iratkozott, — a felső vámház utcai iskolába 226 fű, 570 leány, összesen 536 tanuló, — a sörház-utcai iskolába 378 tanuló. — Ha a k s ch Ágnes szig. külv. iskolában működött tanítón nyugdíjba lépven, az ekként üresedésbe jött állomás Kögel né által töltetett be előléptetés utján. — A

gondnok utasított a szegény tanulóknak számára szükséglenő könyvek beszerzésére íránt.

— **Ellenőrzési szemle. A közhadsereg** kötelékébe tartozók feletti ellenőrzési szemle az idén a következőkben és időben fog megtartatni: a belvárosiak felett október hó 10-én, a szigeti-és siklósi-külvárosiak felett október hó 11-én, a budai külvárosiak felett október hó 12-én, a bányatelepek felett október hó 13-án. Az utellenőrzési szemle pedig november hó 2-6-án. — Mindenkor a hadkiegészítő parancsnokság helyiségében d. e. 9 órától kezdve. A honvédség feletti ellenőrzési szemle, lakásra való tekintet nélkül október hó 23-24-én tartatik még és pedig a 68-ik zászlóalj irodájában reggeli 8 órától kezdve.

— **Kegeyem. A trónörökös család** öröme alkalmából a király kegeyeme folytán a helybeli fogház lakói közül is visszanyerték többen szabadságukat. Z z o l n a y György kir. ügyész tíz rabot terjesztett föl, a kik nagy részt oly bűnt követtek el, mely miatt inkább szándódk, mint kárhözátandók, így: főhévülés, ingerültség és kényszerítés által sodortatva a bűn örvényébe s különben is töredelmesen megbánták bűnös tettüket. Kedden érkezett meg a kegyelmi rendelet, melyszerint a felterjesztett 10 rab közül 8 szabadságot nyert. A királyi ügyész azonnal megjelent a fogházban s valamennyi rab előtt alkalmi beszédet tartott, melyben vonatkozással a királyi ház családi öröme, különösen hangsúlyozta azon dicső elvet, melyszerint a törvény az igazság szolgáltatással nemcsak büntetni, hanem egyszersmind javítani is akar s fő czéjja a bűnösöket töredelmes bűnbánatra bírva, ismét jó utra térítve — visszaadni a társadalomnak. Az ügyes és igazán találó beszédnek nagy hatása lön: a rabok könyre fakadtak! Ez után név szerint előszólitotta a kegyelmet nyert rabokat és szabadon bocsátotta őket.

— **A jogakadémia köréből. Tudva** levő dolog, hogy a helybeli jogakadémia ez évben és pedig október hó 15-én tenálásának 50-ikét évét jubilálja, a mi nagy ünnepélyességgel fog megtörténni. Ez alkalomra az év elején pályázatok hirdettek szakmunkák készítése végett. Beérkezett négy pályamű: 1. A lutri. — 2. A szocializmus története, a modern szocializmus lényege és fejlődése — és bírálatos méltatása. — 3. Az erdő és jelentősége. 4. A birtokról, jogbölcsészeti tanulmány. A beérkezett pályaművek már kiadattak az illető szaktanároknak bírálat végett. Az eredmény a pályadíjak kiosztásával október 15-én fog kihirdetetténi.

— **Tűz. Szerdán éjjel után a Balokány** közelében tűz támadt. Magkonult a vészharang s öt-hat szál gazdátlan tűzoltó kirohant a helyszínre, de már elhamvadt a kigyuladt kis viskó. A tűzoltók rettenetes kedvel hozzá fogtak a feskendezéshez, s e zirkuzsi tableaux-hoz még egyszer felcsapott a láng, mintegy görög-tűzkeppen szolgálva és ismét elnyészett, aztán a tűzoltók is haza diadalmeneteltek, lefeküdtek s álmodtak régi dicsőségükről. — Jó éjszakát!

— **Husz év után! Azon férfiak,** kik 1863-ban végezték városunkban gymnasiumi tanulmányaikat, akkori fogadalmukhoz híven — kedden tartották összejövetelüket. Husz év után! Este főnyerés jönnetket rendeztek, melyen a pohár-köszöntők egymást érték, az egykori tanulótlársak egymást éltették. Szerdán reggel szent misét tartottak. A szertartást, harangozást, orgonázást, orgonanyomást, mind-mind magok végezték, lévén köztük egyházi, zenész stb. stb. — Felújítva egymás között a mult édes emlékeit, boldog önértékeléssel oszlottak ismét szét a nagy világba, ki-ki huzá!

— **Legyünk óvatosak. A napokban** egyik helybeli kávéházban tekézés közben kigyuladt egy úri ember zsebében a gyufa és pedig akképen, hogy az ide-oda való hajladozásban a tartó nélküli szabadon lévő gyufák összedörzsölődtek. Szerencsére hirtelen észrevettették a malheur és sikerült a könnyen bekövetkezőt baj elejét venni. Ez eset példa legyen arra nézve, hogy a gyufát tartó nélkül ne tartsuk magunknál. Az óvatosság sohasem árt!

— **Zeneiskola. A zeneegylet** kebelébe tartozó zeneiskola október 1-én fog megnyílni, Lőhr Vilmos karmester vezetése mellett. Örök adtnak zongora begedű-, fuvo'la-, gordonka-tanítására. A zeneegylet tagjai gyermekeikért beiratási díj ezimén havonként 2 frtot, nem tagok 3 frtot fizetnek.

— **Hadi Sándor, ki a mult** zsin-évad alatt, mint másod népszámlálási munkódtó Bogóy szintársulatával városunkban, októbertől kezdve a népszámláláshoz szerződött. Legutóbb Balogh Alajos társulatánál volt Mohácsra. Itt annyira megtetszett a vendégzeréplésre ide rándult fővárosi színészeknek, különösen Vizvárynak, hogy ez Évának ajánlotta. A népszámlálási igazgatója felhívta Hadayt próbáéneklésre, mely igen jól sikerült.

— **Drum-drum! Közledik az** utolsó évnegyed, meg kell tenni valami új fortélylaly a nagy dobót: „A ki vesz, annak lesz; a ki nem vesz — bikhesz!"

Egy provinciális stanczi-ójság, a „Nemzet” buborcéja ezzel kezdi egyik számában a „Hírek” rovatát: „Sárvány Albert nagy háznője (ha jól emlékszünk, tavaly járt városunkban a reáliskola első osztályában) a napokban költözött Párizsba, hol a világ legnevezetesebb greizlerjében előkelő állást foglalt el; felajánlotta magát levelezőül, mely dicső körülmény kutyafuttában szivgörcsös örömmel hozunk t. olvasóink tudomására, tudva miszerint borzasztó érdeklődéssel olvassák lapunkból a saját különleges levelezőcskéink által firkantott párizsi eseményeket.” — Hogy ne! No persze! Teszem példának okáért: „Az írók és művészek Párisba történt kirándulása alkalmával fő-főlegfő munkatársunk volt a „nap hőse”, e járt mindenütt legelő, ismételtük: legelő! noha csak „kos utáni”, más szóval: nemi első.” Sorok között: A jeles férfiú akadémiai igazgatónak adta ki magát, pedig hát csak „iczi-piczi nyúl”! Végül, hogy megmutassa a lap, miszerint francziál is tud, oda csapja a „Szerkesztői üzenetek” be: — „Mossieu X. Y. Z. Paris... Adieu!” — No már ezt megint művészi erő szövetkezetének kell tulajdonítanunk, akár mit mondjon is rá a világ.

— **Hasra esett toaszt. Hol volt,** hol nem volt, elég az ahhoz volt egyszer pedig nem is olyan régen, ha jól tudjuk, a héten bangett, melyen azok a férfiak tartották összejövetelüket, kik ezelőtt husz évvel együtt diákoskodtak s végeztek iskoláikat. Toaszt toasztot ért, mindenki többet és nagyobb akart mondani az előtte szólónál; így esett meg az eset, hogy egy derék professzor azt sította ki muzika-szó mellett, hogy az iskola állatkert, melyben különböző typusok ideemittatnak s hol a tanár a papagáj szerepét játssza, mindig csak ugyanazt kajdácsován, a mit neki beajdácsooltak. — Ilyen toaszt csak onnét kerülhet ki, a hol a „bors” terem!

— **Vad-disznók Baranyában.** A héten a Jánosi-pusztáról az a hír érkezett, hogy a környéken nagy számmal kóborolnak a vaddisznók. Engel A. a pusztai birtokosa, több oly sport-embert hívott meg, a kik a vadászat különös kedvelői lévén, meg fogják ritkítani a rögöfő vadak falkáját, melyek míg egyrészt a lakókosságot, de másrészt a veteményekre, különösen a kukoriczára nagyon veszélyesek. A vadak állítólag Tolnából csaptak át hozzánk látogatva kukoriczán, vadászaink azonban nem oly vendégszerető, hogy békén tűnének a jövővények pazar lakmározását, hanem le fogják őket tölük telhetőleg lödözni és majd belőlük válik jó lakoma.

— **A harkányi fürdőből.** Mai napig volt: fürdővendég: 1626 személy, átutazó: 4010. — Harkány, 1883. szeptember 13-án.

— **Uj sajtóbíró.** — A simontornyai bíró dicsőségét megirigyelve Scheibner Gyula ur, ki ez idő szerint Baja sz. kir. város főkapitánya lenne. — A „B. F.” írja, hogy e hó 6-án délelőtti 10 órára megemlékezett Dreisziger Kálmán urat s élesen rátámadt egy cikkért, melyet ez „Bácska” című lapja írt. — „Intem önt, — folytatja a kapitány — hagyjon fel a firkalással, különben a legszigorubb rendszabályokat fogom ön ellen alkalmazni.” — No ily vastag tudatlanság s pofesszede, hogy tudtak egy sz. k. városban a főkapitányi székbe ültetni — nem értjük.

— **Hírek Fiuméből.** — A preluccai aknarobbantás e hét elején megtörtént. A művelthez 18,000 kilogramm lőpor használtatott föl. A sikerült robbantás által nyert kőanyag megközelítőleg 40,000 köbméter tesz ki. — Dohány termelés Isztriában. Az isztriai tartomány-gyűlés elhatározta, hogy kénytelen fog inteni a bécsi kormányhoz, miszerint a dohány-termelés az arra alkalmas földterületen egyes isztriai földbirtokosoknak is megengedessék.

— **Pausz János a volt szörénymegyei** alispán sikkasztási bünpéremben a kuria ítélt. Mindkét első bírósági ítéletet megváltoztatta s a súlyosabb beszámítást büntet alól felmentve csak a hivatali sikkasztás büntetésében mondotta ki büntetésnek, ezért négy évi fegyházra ítélte, melybe azonban az eddigi fogságban töltött két év beszámítandó.

— **A Mailáth országbíró gyilkosainak** ügyében a kir. tábla Jávör Mihály-nak vád alá helyezése iránt határozott felelőseket követeltében. A második bíróság Jávör Mihály elleni vádhatározatot és további eljárást megszüntette és Jávornak szabadlábra helyezését elrendelte.

Héltetek magokat!
Mily gyakran vonakodunk valamely gyógyszer megvételét, a melyet pedig mindenki magasztal. És ugyan miért van e tartózkodás? Egyesrten csak azért, mert nem akarunk haszontalan kiadást tenni, bármily csekély legyen is az. De héltetek magokat, hogy egy 70 krnyi csekély kiadást lehetett volna jobbra fordítani, mint a következő esetben.

„Mintán 12 évig szörénymegyeben s az ezel járó fájdalommal szenvedtem és sehol segítséget nem találtam, pedig furdókat is használtam, egészésem helyreállítását egyedül Brandt R. gyógyszerész svájci lapdacsainak köszönöm. Azok használata óta a legjobb egészségem van, mint ezennel bizonyítok. — Kelt jun. 12-án, az eisendorfi üveggyárban Weissenauz mellett, Csehszlovákiában. Baire M. fővegyfő mester.”

A ladaesok valódiságára nézve ügyelni kell, hogy a doboz címlapja Brandt Richard aláírásával s a fehér keresztel vörös mezében el legyen láva.

Üzletátadás.
A Pécsét budai külváros, fűteza 29. szám alatti Bors-féle házban lévő sütőüzleti és lakhelyiségek, a ház és üzlettulajdonos elhalálozása folytán, f. é. október hó 1-ejével bérbeadtnak.

253. (3-3) **Özvegy Bors Mátyásné.**

Irodalom.
Julia a második Heloise. Rousseau J. J. ezen irodalmi remekének Mihálkovicz Árpád kir. ajnlásbíró ur által az eredetnek ragyogó styljé hiven vissza-tükrözö fordítása a 8-ik füzetig haladt immár. — A most megjelent kettős füzet (7 és 8.) négy művészi kivitelű illusztrációval van ellátva és ára 1 frt 50 kr. Megrendelhető és kapható a fordítónál Pécsét, Mária-utca 13. sz. úgy a könyvkereskedésekben. — A ki már csömmért kapott az ujkor regény-irodalmától és nem volt még alkalma Rousseau ezen remekét megintélni, az ne mulassza el ezen nagy-szerű költői művet, melyben a való nagy szenvedély küzdelmei oly meghatón és nemesen tükröznek vissza a nagy író és bölcsnek lelkületét, magának megszerzeni, a fordítás nagy jóindja és hűsége mellett Rousseau gyönyörű nyelvezetét is megtartotta.

„Hervadt lombok” ezim alatt Baráth Sándor költeményfüzetet ad ki példányonként 1 frt 50 krral. Szerző a befolyt jövedelem egy részét a hírlapok nyújtandó támogatás alapjává fordítja. Az előfizetési pénzek a kiadótulajdonos szerzőnek rokonához, Tóth Pál urhoz, Mária-utca 22. szám alá intézendők, Budapestre. — A munka ez évi szeptember havában hagyja el a sajtót.

Gabona-árjegyzék.
Pécs. sz. kir. városában 1883. évi szeptember hó 7-én tartott heti vásárol.

Buza) jó	10 frt —
) közepes	9 „ 30
) legalábbal	8 „ 20
Kétszeres) jó	7 „ 40
) közepes	7 „ —
) legalábbal	7 „ —
Rozs) jó	7 frt 20
) közepes	7 „ —
) legalábbal	7 „ —
Árpa) jó	6 „ 50
) közepes	6 „ —
) legalábbal	6 „ —
Zab) jó	6 „ 30
) közepes	6 „ —
) legalábbal	6 „ —
Kukoricza) jó	7 „ 70
) közepes	6 „ —
) legalábbal	6 „ —
Szén)	3 „ —
Szalma)	1 „ 20

Szerkesztői posta.
Hegyaljainak. — Engedelmével leveléből a lapunkat dícsérő sorokat kihagytuk.
— Több közlemény tér szűke miatt a jövő száma maradt.

Nyilt-tér. *)

Salvator
elsőrangú vasmentes savanyúvíz,
lithium és bornátriumban gazdag forrás, orvosi tekintélyek által a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainak rendelve; — kiváló szer a köszvény, hólyag és vese bajoknál. Borral használva igen kellemes itató-ital. 129. (20-20)
Kapható ásványvíz-kereskedésekben s legtöbb gyógyszerárban.
Salvator-forrás igazgatóság Eperjesen.
Budapesten főraktár **ÉDESKUTY L. urnál.**

*) Ezen rovat alatt megjelentek nem vállal felelősséget a szerk.

NAGY FERENCZ
laptulajdonos.
Haksch Emil, Kís József
felelős szerkesztő. szerkesztőtárs.

Hirdetések:
Sütőde bérbeadó!
Pécsét, Ferencziak-utca 17-ik számú házban lévő régi jó hirben álló **Kummer-féle sütőde** hozzá tartozó lakosztályal együtt, f. é. október 1-től bérbeadó.
Bővebbet ott lakó tulajdonosnál.
264. (3-1)

Üzletátadás.
A Pécsét budai külváros, fűteza 29. szám alatti Bors-féle házban lévő sütőüzleti és lakhelyiségek, a ház és üzlettulajdonos elhalálozása folytán, f. é. október hó 1-ejével bérbeadtnak.

253. (3-3) **Özvegy Bors Mátyásné.**

Bérleti hirdetmény.
Pécs szab. kir. v. köztörvényhatóságának f. évi 73/3138 sz. határozatával a várostanács háza épületben létező s a királyi (fő) utcazár nyiló 7-ik sz. Obetk Zsigmond-féle, és a 8-ik számú Kepes Kálmán-féle tüzleti helyiségeknek 1884-ik évi április hó 1-étől számított három évre leendő ismétli bérbeadására nézve, zárt ajánlati tárgyalással egybekötött második árverés megtartása rendeltetvén el, ennek eszközésére, határidőül folyó szept. hó 18-ik napjának délelőtti 10 órája, tüzetett ki.

Értesítetnek ennélfogva a bérleni óhajtok, hogy az elrendelt árverés a város tanács háza II-ik emeletén lévő gazdasági tanácsnoki hivatalos helyiségben fog a kitűzött időben megtartatni, az ezen bérletre vonatkozólag beadandó zárt ajánlatok pedig folyó szeptember hó 17-én délutáni 5 óráig mint záros határidőben a polgármesteri hivatalban nyújthatók be.

Együttal tájékozás végett megjegyeztetik, hogy a kérdéses bérlet feltételei az árverezés megtartásával megbízott Decleva Vilmos 1-ső aljegyző urnál a hivatalos órák alatt bárki által betekintheők, valamint hogy a most érintett feltételek értelmében, a szóbeli árverezők bánatpénzül a jelenlegi bérösszegnek 4%-át az árveréskor letenni tartoznak a zárt ajánlatokhoz pedig az igérendő összegnek 10%-a csatolandó.

Kelt Pécsét 1883 évi szept. hó 9. Pécs szab. kir. város Tanácsa.

LEGJOBB SZIVARKA-PAPIR LE HOUBLON
FRANCZIA GYÁRTMÁNY.
UTANZÁSTÓL ÓVATIK MINDENKI!!!
Ezen szivarpapir csak akkor valódi, ha minden levél LE HOUBLON bélyegget tartalmaz, és minden katon az alanti védjegy és szignatúrával van ellátva.
OAWLEY & HENRY, alleingige Fabrikanten, PARIS

Arverési hirdetmény.
A pécsi kir. törvényszék közhírré teszi, hogy Tuschter István végrehajtónak id. Mihálylov Mika és ifj. Mihálylov Mika végrehajtást szenvedtek elleni 634 frt 3 kr. tőke ennek 1883. évi április hó 28. napjától számított 6% kamatai, 89. frt 97 kr. per, 15 frt 15 kr. végrehajtás-folyamodási és 16 frt 15 kr. árverés-folyamodási és követelések, valamint a még netán felmerülő költségei kielégítésére a következő ingatlanok u. m. a darázsai 15. sz. tjkvbe foglalt I. 1/4 telek 521 frt; u. a. tjkvbe foglalt 2056. hrsz. szőlő 84 frt; u. a. tjkvbe foglalt 2184. hrsz. szőlő 254 frt; a darázsai 456. sz. tjkvbe foglalt 149. hrsz. 72. sz. ház, udvar és 154. hrsz. kert 199 frt és a darázsai 580. sz. tjkvbe foglalt 1746. hrsz. szőlő 78 frt ezennel megállapított kikiáltási ár mellett Darázs községében a községi bírói lakban 1883. évi november hó 10. napjának d. e. 9 órájában megtartandó nyilvános árverésen szükség esetében a kikiáltási mint becsáron alól is eladtni fog.

Az árverezni szándékozók tartoznak bánatpénzül az ingatlan m. kikiáltási mint becsár 10%-át vagyis 52 frt 10 krt, 8 frt 40 krt, 25 frt 40 krt, 10 frt 99 krt és 7 frt 80 krt készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni.

A vevő köteles a vételár három egyenlő részletben és pedig az első részt az árveréstől számított 8 nap, a második részt 3 hónap s a harmadik részt a bánatpénz betudásával 6 hónap alatt, minden egyes vételári részlet után, az árverés napjától 6% kamatokkal a pécsi kir. adó mint letéti hivatalnál szabályszerű letéti kérelemmel lefizetni.

A pécsi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság 1883. évi augusztus hó 4-ik napján tartott üléséből.

Kiadta **Dr. Karay**
kir. törvényszéki jegyző.

262. (1-1)

Malom eladás vagy bérbeadás.
A pécsi meszesi határban fekvő 2 pár kőre járó **vizi-patakmalom** szabad kézből eladó, vagy pedig 1884. évi január hó 1-től három évre bérbeadó.
Értekezhetni **dr. Troll József** vagy **Heigl Gusztávv** Siklóson.
252. (3-3)

Estragon-Mustár
patent csomagolásban.
Schmidt Viktor és fiaitól.
186. **Bécsi különlegesség.** (26-6) legjobb belföldi minőség, 1/2, 1/4, 1/8 kilós üvegekben a valódi védjeggyel ellátva kapható minden fűszer- és csemege-kereskedésben.

Eladó gőzmalom!
Egy jó kelendőségnek örvendő 10 lőerejű gőzmozdony (Locomobil) két pár kőre, — korpás őrlésre alkalmas, — 1-ső osztályú „Blum“-féle kövekkel, — önműködő víz-szivattyú transmissióval, — fűtőszelőkörfűtőszelőkkel, — kézi feokendővel a kazán-mosáshoz, — 26 méter hosszú, 8 1/2 méter széles malomépület kátrányozott faszindelyvel, részben pedig vaslemezzel fedve, szabad kézből eladó.

Az épületben van 3 lakható szoba, egy éléskamra, egy takaréktűzhelyvel ellátott melegkonyha, — továbbá van az épület alatt téglával boltozott jó pince, ezenkívül két melléképület, melyeknek hossza 8 méter, szélessége 5 méter.

A belsőség 1000 ölet tesz buján termő kerttel, az udvart 300 ööl, mely tölgyfa-csömlőpökre erősített fenyődeszkával van kerítve. A malom Pécs és Szigetvár között elvonuló országút mellett Nagy-Peterd község közvetlen közelében van. A feltételek alulírottak megismerhetők.

El nem adhatás esetében egy dologért, erkölcsös magaviseletű fiatal egyén, legyen az molnár vagy gépész, üzletársul felvéteik, megkiváratik azonban, hogy az illető megfelelő pénzzel is szabadon rendelkezék.

Filiszár József,
gőzmalom-tulajdonos Nagy-Peterden.
254. (2-2)

Mária-celli gyomor-cseppek
jeles hatású gyógyszer-gyomor mind-bántalmait ellen,
és fölmulhatatlan az étvágyhiány, gyomor-egyensúlyosság rosszgyny lehet, szelek, savanyú felbűgös, köhika, gyomorhurut, gyomorfesz, húgyköképződés, túlságos nyálkakepződés sárgaság, undor és hányás, fofajás (ha az a gyomorból ered), gyomorgöres, székszorulat, a gyomornak túlterheltsége étel és ital, giliszta lép és majbetegek, aranyeres bántalmak ellen.

Egy üvege ára használati utasítással együtt 35 kr. Kapható: Pécsét Balás Ödön, Kovács Mihály és Sipőcz István gyógyszerészek urnaknál.
Valamint az osztrák-magyar birodalom minden nagyobb gyógyszerárban és kereskedésben.
Központi szétküldési raktár nagyban és kicsinyben.
BRADI KÁROLY.
sz. „5 rangyalhoz” címzett gyógyszerárban Kremzierben, Morvaországban
184. (0-11)

Ph. Mayfarth és társa
gazdasági gépek gyárosai
Frankfurt a. M., Páris, Insterburg és Bécsben
raktárban tartanak és azonnal szállítanak Bécsből
Konkoly-választó-gépeket, trieuróket minden nagyságban, Backer-féle tisztító-malmokat (rostálók) mozgó fenesek szítával és mozgósító keverővel, Kukoricza-morzsolókat kézi- és gőz-erőre, Sorvető-gépeket merítőkerekkel vagy kalán-systemmel, Répavágókat kerék vagy darabocsokra metszésre, Szeleska-takarmányvágó-gépeket 22 nagyságban.
Rajzok és magyarázatok kívánatra ingyen és bérmentve.
Jeles ügynökök kívánatosak.
Árusítóknak jelentékeny engedmény.
PH. MAXFART & Co., WIEN, II., Paaterstrasse 78.
251. (8-3)

Arverési hirdetmény.
Egy 1 1/2 éves, krepp-színű, igen jól dressirozott, tiszta angol fajú erős kan vizsla-kutya, vadászati terület hiánya következtében eladó. — Hogy hol, megmondja a kiadóhivatal.
265. (2-1)

9984 sz.
1883

A pécsi kir. törvényszék közhírré teszi, hogy Bodonyi Ignác végrehajtónak Törő Józsefnek szül. Urbesz Katalin végrehajtást szenvedett elleni 40 frt tőke, ennek 1879. évi november hó 23. napjától számított 6% kamatai, 12 frt 80 kr. per, 6 frt 70 kr. végrehajtás folyamodási és 12 frt 15 kr. árverés-folyamodási és követelések, valamint a még netán felmerülő költségei kielégítésére a következő ingatlanok u. m. a kővágószőlői 4. sz. tjkvbe foglalt 2852/518., 2854/520. és 2856/522. hrsz. szőlőt 912 frt ezennel megállapított kikiáltási ár mellett Kövágószőlős községében a községi házban 1883. évi szeptember hó 20-ik napjának d. e. 4 órájában megtartandó nyilvános árverésen szükség esetében a kikiáltási mint becsáron alól is eladtni fog.

Az árverezni szándékozók tartoznak bánatpénzül az ingatlan kikiáltási mint becsár 10%-át vagyis 91 frt 20 krt készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni.

A vevő köteles a vételár három egyenlő részletben és pedig az első részt az árveréstől számított 15 nap alatt, a második részt 2 hónap alatt és a harmadik részt a bánatpénz betudásával 4 hónap alatt minden egyes vételári részlet után az árverésnapjától 6% kamatokkal a pécsi kir. adó mint letéti hivatalnál szabályszerű letéti kérelemmel lefizetni.

Kelt a pécsi kir. törvényszék telekkönyvi hatóságának 1883. június hó 22-én tartott üléséből.

Kiadta **Decleva**
kir. tszéki jegyző.

261. (1-1)

Arverési hirdetmény.
A pécsi kir. törvényszék közhírré teszi, hogy dr. Pasitzky Ede pécsvárosi lakos végrehajtónak, Vagner Péter nádasi lakos végrehajtást szenvedett elleni 3000 frt tőke, ennek 1882. évi márczius hó 1-ső napjától számított 8% kamatai 44 frt 65 kr., per 30 frt, ítéleti illeték 4 frt, 60 kr. végrehajtás folyamodási és 14 frt 60 kr. árverés-folyamodási követelések, valamint a netán még felmerülő költségei kielégítésére a következő ingatlanok, u. m.:

- a) a császtai 101. sz. tjkvben 172. hrsz. a. szőlő 392 frt,
- b) a császtai 101. sz. tjkvben 505. hrsz. a. szőlő 652 „
- c) a császtai 131. sz. tjkvben felvett 773. hrsz. szántóföld és malom belső felszerelés . 6274 „

mint ezennel megállapított kikiáltási ár mellett Császtán a községi bírói lakban 1883. évi szeptember hó 27. napjának d. e. 10 órájában megtartandó nyilvános árverésen, szükség esetében a kikiáltási, mint becsáron alól is eladtni fog.

Az árverezni szándékozók tartoznak bánatpénzül az ingatlanok mint kikiáltás, mint becsár 10%-át, vagyis 39 frt 20 krt, 65 frt 20 krt, 627 frt 40 krt készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni.

A vevő köteles a vételár három egyenlő részletben és pedig az első részt az árveréstől számított 2 hónap, a második részt 3 hónap, és a harmadik részt a bánatpénz betudásával 6 hónap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától 6% kamatokkal a pécsi kir. adó mint letéti hivatalnál szabályszerű letéti kérelemmel lefizetni.

A pécsi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság 1883. évi június hó 15-én tartott üléséből.

Kiadta **Decleva,**
kir. tszéki jegyző.

267. (1-1)